

<https://doi.org/10.26565/2075-1834-2025-39-33>

УДК 342.951

Т.В. ХАБАРОВА

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри державно-правових дисциплін
юридичного факультету

E-mail: t.khabarova27@gmail.com ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8830-4508>

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
м. Харків, 61022, Майдан Свободи, 4

ПРИНЦИПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

АННОТАЦІЯ. Вступ. У статті досліджено правові засади реалізації державної антикорупційної політики як одну з передумов зниження рівня корупції.

Короткий зміст основних результатів дослідження. Автором обґрунтовано важливість з'ясування системи та ролі принципів реалізації державної антикорупційної політики. Визначено зміст правових засад реалізації державної антикорупційної політики, зокрема, як основоположні засади, орієнтири, якими у практичній діяльності мають керуватися суб'єкти запобігання корупції з метою усунення передумов, факту та наслідків корупції. Акцентовано увагу на тому, що принципи реалізації антикорупційної політики не повинні сприйматися суто як «теоретична засада», вони безпосередньо мають значення правових вимог, що є обов'язковими для виконання й дотримання. В цілому висловлюється позиція щодо того, що принципи реалізації антикорупційної політики мають визнаватися орієнтирами, що стримують суб'єктів запобігання корупції від порушення закону під час реалізації заходів антикорупційної політики.

Висновки. Пріоритетними принципами реалізації державної антикорупційної політики мають визнаватися ті з них, зміст яких спрямований на формування усвідомлення необхідності правомірної поведінки. До основних принципів реалізації антикорупційної політики запропоновано віднести: принцип законності, принципи відкритості та прозорості, принцип участі громадськості у реалізації антикорупційних заходів, а також принцип доброчесності.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: принципи запобігання корупції, антикорупційна політика, правові засади антикорупційної політики.

Як цитувати: Хабарова Т.В. Принципи реалізації державної антикорупційної політики України. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Право». 2025. Вип. 39. С. 303-309. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2025-39-33>

In cites: T.V. Khabarova (2025). Principles of implementation of the state anti-corruption policy of Ukraine. *The Journal of V.N. Karazin Kharkiv National University, Series "Law"*, (39), P. 303-309. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2025-39-33> (in Ukrainian)

Постановка проблеми. Основна мета антикорупційної політики в державі – зниження рівня корупції. Проте, не дивлячись на формальні прагнення протидіяти корупції, продієвість антикорупційної політики в Україні, на жаль, сказати важко. Рівень корупції, попри певні зрушення у рейтингу, сформованому організацією Transparency International, не змінюється. Цьому багато причин, зокрема, військові дії, політична та соціальна нестабільність, обмеженість інститутів громадянського суспільства, недосконалість механізмів соціального забезпечення незахищених верств населення, та найголовніша, – відсутність дійсних намірів, «політичної волі» до усунення передумов корупції. Але ж реальне досягнення мети антикорупційної політики вимагає рішучості.

Формування та реалізація державної антикорупційної політики має здійснюватися системно та в межах чітко визначеного вектору антикорупційної діяльності та правових засад її здійснення.

Стан наукового дослідження. Відзначимо, що тема засад запобігання корупції в цілому є доволі актуальною, зокрема, питання щодо принципів реалізації антикорупційної політики досліджували такі науковці як Боголепова А. В., Гвоздецький В. Д., Заброда Д. Г., Мельник М. І., Новак А. М., Ткаченко О. В., Фесенко Т. В. та ін. Та попри таку увагу вітчизняних науковців до запропонованої проблематики, мінливість сутності принципів зумовлює необхідність їхнього подальшого дослідження.

Мета дослідження. З'ясувати пріоритетні принципи реалізації державної антикорупційної політики України та дослідити їх зміст.

Основні результати дослідження. Корупція – негативне соціальне явище, яке здійснює деструктивний вплив на суспільні відносини, стає на заваді формуванню довіри до влади з боку громадян, роз'єднує суспільство та створює перешкоди на шляху реалізації прав, свобод та законних інтересів. Такі наслідки є неприпустимими для правової, соціальної, демократичної країни, якою є Україна. Антикорупційна політика має реалізовуватися більш рішучо та ідейно. Підґрунтям для такої рішучої діяльності, на нашу думку, можуть і мають виступати правові засади (принципи) формування та реалізації державної антикорупційної політики. Хоча на разі, попри усвідомлення важливості значення правових засад антикорупційної політики, основний спеціалізований нормативно-правовий акт – Закон України «Про запобігання корупції» не містить визначення останніх.

У зв'язку з наведеним, акцентуємо увагу на значенні правових принципів реалізації державної антикорупційної політики. Важливість з'ясування системи та ролі принципів реалізації державної антикорупційної політики впливає з розуміння їх як закономірностей розвитку, які знаходять своє відображення в основних засадах, теоретичних ідеях та положеннях, які лежать в основі цієї політики [11, с. 39]. Так, до прикладу, Д.Г. Забрודה зауважує, що правові принципи – це результат узагальнених закономірностей, властивих ознак, які визначають сутність управлінської діяльності. Науковцем підкреслюється, що важливою обставиною, яку потрібно враховувати при дослідженні принципів, являється їх практична реалізація [10, с.133]. І з цим варто погодитися, адже часто принципи права сприймаються як щось виключно декларативне. Принципи права – це основоположні засади, конкретні вказівки до того, як має здійснюватися певний вид діяльності. Тому лише їх закріплення у чинному законодавстві недостатньо, необхідне вміння їх застосовувати, позаяк практична дія принципів залежить не від них самих, а від їх сприйняття людиною. Принципи права – це знання про загальні закономірності, закладені законодавцем у норми права, які використовуються у практичній діяльності виконавцями цих норм. Принципи державної антикорупційної політики розкривають її сутність та характер. Саме тому принципи мають значення правових вимог, що є обов'язковими для виконання й дотримання [11, с. 39].

І саме за такого сприйняття і розуміння принципів реалізації антикорупційної політики може бути забезпечена її стратегічна мета – зниження рівня корупції та усунення передумов корупційних проявів. Принципи реалізації антикорупційної політики в цілому мають стати орієнтирами, які не дадуть вийти за межі закону під час реалізації заходів антикорупційної політики.

Також досліджуючи питання правових засад реалізації антикорупційної політики, вважаємо за необхідне зупинитися на визначенні категорії «антикорупційна політика» та з'ясувати мету державної антикорупційної політики, що в цілому дозволить більш повно зрозуміти специфіку правових принципів, які мають бути застосовані під час здійснення діяльності антикорупційного спрямування.

Так, до прикладу, А.М. Новак під антикорупційною політикою пропонує розуміти своєрідну реакцією на корупційні процеси, що відбуваються в державі в цілому та, зокрема, ті, які можуть виникати у майбутньому. Також науковцем відзначається, що антикорупційна політика є системою передбачених чинним законодавством організаційно-правових, адміністративних, освітньо-виховних, економічних, культурних та інших заходів, які забезпечуються та реалізуються суб'єктами владних повноважень та громадськістю з метою виявлення та припинення корупційних правопорушень [16, с. 19]. На думку В.А. Дем'янчука, зміст категорії «антикорупційна політика» також може бути трактований у двох значеннях, широкому та вузькому. Зокрема, у вузькому розумінні «антикорупційна політика» являє собою різновид державної політики та управління, який реалізується за рахунок здійснення цілеспрямованої діяльності органів публічної влади, спрямованої на виконання законів, створення нормативних актів та провадження організаційних заходів антикорупційного спрямування. У широкому розумінні «антикорупційна політика» науковцем розглядається як скоординована діяльність усіх органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства, громадян, спрямована на запобігання та протидію корупційним правопорушенням та правопорушенням, пов'язаним із корупцією [8, с. 90]. С.О. Кравченко антикорупційну політику розглядає як комплекс правових, економічних, освітніх, виховних, організаційних та інших заходів, впроваджених та реалізованих державою і суспільством в різних сферах суспільного життя з метою мінімізації рівня корупції [13, с. 29]. На думку О.Б. Ганьби, держав-

на антикорупційна політика може бути представлена, як цілеспрямована, систематична та послідовна діяльність держави, яка відбувається у тісній взаємодії з органами місцевого самоврядування та суб'єктами громадянського суспільства, яка полягає у формуванні стратегічних положень та шляхів їх реалізації з метою протидії корупції, ефективної діяльності спеціалізованих антикорупційних суб'єктів, дієвого застосування запобіжних антикорупційних механізмів та формування антикорупційної культури в державі [5, с. 91]. Є.Д. Скулиш пропонує антикорупційну політику розглядати як сукупність антикорупційних заходів, що реалізуються в державі та за рахунок яких забезпечуються суспільні інтереси щодо мінімізації рівня корупції. Така політика знаходить своє відображення в законодавстві, напрацюванні й застосуванні спільних принципів та механізмів запобігання корупції, узагальненні досвіду антикорупційної діяльності та спрямована на запобігання корупції [20, с. 23].

Щодо мети антикорупційної політики, - Л.А. Зубкова досліджуючи проблеми запобігання корупції, відзначає, що основною метою антикорупційної політики є створення ефектвної системи запобігання корупції, виявлення та усунення її соціальних передумов та наслідків, викриття корупційних діянь та обов'язкової відповідальності осіб, що вчинили такі діяння [12, с. 34]. А на думку А.М. Новака, стратегічною метою антикорупційної політики є запобігання корупції на всіх рівнях шляхом забезпечення прозорості діяльності органів публічної влади, усунення передумов, що породжують корупцію, забезпечення відкритості та гласності при прийнятті рішень суб'єктами владних повноважень, [16, с. 17]. Також доречно додати, що ефективними заходами, які здатні наближати реальне досягнення мети антикорупційної політики можуть визнаватися такі з них, як постійний моніторинг антикорупційної політики, оцінки її ефективності й результативності, а також вільне висвітлення всіх без виключення фактів корупції у медіа [3, с. 338].

Таким чином, розглянувши наукові погляди щодо «антикорупційної політики» та її мети, можна відзначити певні узагальнення, зокрема, стосовно того, що: антикорупційна політика – система заходів та інструментів, метою застосування яких є запобігання корупційним проявам; антикорупційна політика – діяльність антикорупційного спрямування, яка здійснюється органами державної влади, органами місцевого самоврядування, суб'єктами

громадянського суспільства; метою антикорупційної політики є запобігання та протидія корупції в системі публічного управління шляхом реалізації принципів публічного адміністрування [16, с. 17].

Тож, з огляду на те, що антикорупційна політика – система заходів, які реалізуються відповідним суб'єктом, – виходить, що характер принципів забезпечення реалізації антикорупційної політики також тісно пов'язаний із специфікою суб'єктів, які здійснюють діяльність антикорупційного спрямування.

Так, до прикладу, О.В. Ткаченко аналізуючи питання принципів антикорупційної діяльності звертає увагу на те, що найважливішими з них є: принцип поєднання різних за правовим змістом та характером антикорупційних заходів; принцип оперативності; взаємодії публічної влади, громадських об'єднань та громадян у запобіганні та протидії корупційним правопорушенням; цілеспрямованості та невідворотності покарання [22, с. 14-15]. Д.Г. Заброра, досліджуючи питання взаємодії суб'єктів боротьби з корупцією, відзначає, що до основних принципів такої взаємодії варто віднести принципи: законності, безперервності, доцільності, системності, комплексності, плановості, гласності, спеціалізованості, комплексного використання сил та засобів взаємодіючих сторін та деякі інші [9]. На думку В.Д. Гвоздецького, антикорупційна діяльність уповноважених суб'єктів повинна здійснюватися на засадах: законності; верховенства права; системного виконання правових, політичних, інформаційних, соціально-економічних, організаційних та інших заходів; відкритості та прозорості діяльності органів публічної влади; невідворотності юридичної відповідальності за вчинення корупційних діянь; участі громадськості у заходах щодо запобігання корупції тощо [6, с. 383-384]. М. І. Мельник відзначає, що протидія корупції ґрунтується на таких основних принципах як: верховенство права; законність; системність; комплексність; практична спрямованість; наукова обґрунтованість; економічна доцільність; взаємодія органів публічної влади з інститутами громадянського суспільства; оптимальність та ефективність [15, с. 227]. Т. В. Фесенко систему принципів антикорупційної політики пропонує розглядати через поділ на певні блоки, серед яких: блок загально-правових принципів, в якому поєднані принципи законності, верховенства права, демократизму тощо; блок спеціально-правових принципів, який об'єднує групу принципів адміністративного та суміжних галузей права, які власне визначають засади діяльності сис-

теми органів публічної влади; блок інституціональних принципів, на яких безпосередньо ґрунтується антикорупційна діяльність, в рамках інституту антикорупційної політики держави; та організаційні [23, с. 183].

На нашу ж думку, до пріоритетних принципів реалізації державної антикорупційної політики доречно віднести такі з них, як принцип законності, принципи відкритості та прозорості, принцип участі громадськості у реалізації антикорупційних заходів, а також принцип добросовісності.

Зупинимося на змісті запропонованих принципів реалізації антикорупційної політики.

1. Принцип законності – один з найважливіших принципів, покладений в основу діяльності органів публічної влади. Принцип законності вимагає від органів державної влади та органів місцевого самоврядування діяти в межах повноважень, спираючись на норми Конституції України та чинного законодавства.

Зміст принципу законності знаходить своє відображення в таких його складових, як верховенство закону, доцільність, реальність та єдність. Так, верховенство закону передбачає, що реалізація владної діяльності має відбуватися у суворому дотриманні чинного законодавства; доцільність вказує на об'єктивну відповідність закону потребам суспільства; реальність, передбачає фактичне виконання закону та невідворотність юридичної відповідальності за умови його невиконання; єдність передбачає однакову інтерпретацію та застосування закону на всій території його дії [24, с. 82].

Проте, важливо відзначити, що передумовою вимоги до суб'єкта владних повноважень «діяти законно» має бути існування практично і науково обґрунтованої норми, якою визначається статус, повноваження, порядок реалізації тих або інших заходів, в тому числі, антикорупційних. У зв'язку з чим, доречною є думка О.С. Лагоди про те, що під час формулювання принципу законності законодавець створює певні рамки для правозастосовного органу, змушуючи виконувати положення законодавства у своїй діяльності, та така категоричність генерує тільки стереотипний підхід до вирішення справ та не сприяє «мобільності» управлінської системи [14, с. 11].

Принципи відкритості та прозорості. З приводу розуміння змісту принципів відкритості та прозорості вченими висловлюються різні погляди, зокрема, їх розглядають як самостійні принципи організаційно-правової діяльності

органу публічної влади; як єдиний принцип «відкритості та прозорості», або ж визначають зміст одного принципу через інший [24, с. 83]. Та через неоднозначність тлумачення наведених принципів, їх вага в процесі реалізації антикорупційної політики не змінюється. Сьогодні однією з проблем, яка породжує корупцію залишається відсутність об'єктивного висвітлення ситуації із запобігання корупції в Україні, що призводить до спотворення сприйняття громадськістю причин корупції, її масштабів, ефективності та раціональності антикорупційних інституцій. Громадяни повинні володіти повною та достовірною інформацією щодо корупції в Україні, її причини, динаміку поширення, систему антикорупційних органів, розподіл між ними повноважень, а також щодо ефективності їх діяльності [19]. Саме тому, застосування принципів відкритості та прозорості мають бути покладені в основу реалізації державної антикорупційної політики. Адже як зауважує А.І. Буханевич, саме відкритість характеризує зрозумілість цілей і функцій органів публічної влади для громадськості. Принцип відкритості визначається як умова забезпечення доступу до публічної інформації, процедур прийняття рішень та їх реалізації, а також як реальна можливість впливати на діяльність влади [4]. Щодо принципу прозорості Т.В. Андрійчук відзначає, що прозорість доцільно розуміти як властивість бути зрозумілим, легким для сприйняття [1, с. 8]. Н.В. Тимошенко також дотримується подібної думки, визначаючи зміст прозорості через зрозумілість, переконливість дій органів влади та належну обізнаність громадян із підставами та змістом їх діяльності [21, с. 128-129].

Особливістю принципів відкритості та прозорості є те, що вони паралельно є принципами організації та діяльності суб'єктів владних повноважень, принципами взаємодії між ними та громадськістю, а також проявом демократизму особистого правового статусу кожного громадянина [7, с. 446]. Тож, в цілому застосування принципів відкритості та прозорості можуть сприяти налагодженню діалогу між владою та громадянами, що є важливою умовою належного функціонування держави, в тому числі ефективної реалізації антикорупційної політики.

Принцип участі громадськості у реалізації антикорупційних заходів. Антикорупційна діяльність неможлива без участі громадськості. Як зазначає О.М. Бандурка, корупції можна ефективно протистояти, застосовуючи різні правові заходи та інструменти, та жоден з них не матиме успіху, якщо в процесі їх реалізації

буде відсутня підтримка громадськості [2, с. 35]. Тому, можна зробити висновок, що взаємодія громадськості та влади – одна з найважливіших взаємодій, яка може та має відбуватися в демократичній державі. Жоден захід запобігання корупції, що реалізується в межах державної антикорупційної політики не повинен реалізовуватися без контролю з боку громадян. Адже той факт, що органи публічної влади одночасно є суб'єктами корупційних правопорушень та суб'єктами боротьби з корупцією зумовлює участь в цих правовідносинах ще, принаймні, одного незалежного суб'єкта.

Добре відомо, що сьогодні, національним законодавством передбачена можливість громадян брати участь у реалізації антикорупційних заходів, серед яких право на участь у проведенні моніторингу публічних закупівель, громадської антикорупційної експертизи, здійснення викривальної діяльності, здійснення журналістських розслідувань, участь в заходах, що мають на меті встановлення проблемних питань діяльності суб'єктів владних повноважень, а також здійснення громадського контролю за діяльністю органів публічної влади [25, с. 65]. Проте, на практиці, органами публічної влади не створюється необхідних умов для реалізації наведених заходів за участю громадян. Тож, держава має проявляти більше ініціатив, спрямованих на налагодження діалогу з громадськістю, і почати, на нашу думку, варто з інформаційної відкритості, створення організаційно-правового підґрунтя для взаємодії з громадянами та вираження дійсних намірів до виявлення та припинення різного роду корупційних проявів.

Принцип доброчесності. Доброчесність, згідно з положеннями Закону України «Про

державну службу», означає спрямованість дій державного службовця на захист публічних інтересів та відмову від превалювання приватного інтересу в процесі здійснення наданих йому повноважень [18]. Також варто додати, що доброчесність – це основа належної реалізації будь-яких правовідносин. Це риса, притаманна людині, яка в межах правових відносин формується за рахунок певного рівня правової свідомості та правової культури, достатніх для усвідомлення необхідності правомірної поведінки.

В межах реалізації державної антикорупційної політики, доброчесність – це принцип, який зумовлює правомірну поведінку суб'єкта владних повноважень, орієнтовану на забезпечення інтересів держави та суспільства. Такий рівень антикорупційної правосвідомості має досягатися за рахунок провадження комплексу заходів виховного, навчального та інформаційно-аналітичного характеру, метою яких безумовно має бути формування у свідомості громадян негативного ставлення до корупції та посилення їх антикорупційної мотивації [17, с. 68-69].

Висновки. Таким чином, у висновку відзначимо, що правові засади реалізації державної антикорупційної політики – основоположні засади, орієнтири, якими у практичній діяльності мають керуватися суб'єкти запобігання корупції з метою усунення передумов, факту та наслідків корупції.

І з огляду на те, що антикорупційна діяльність в цілому реалізується «людиною», пріоритетними принципами реалізації державної антикорупційної політики мають визнаватися ті з них, зміст яких спрямований на формування усвідомлення необхідності правомірної поведінки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрійчук Т. Принципи прозорості комунікації органів державної влади з населенням: понятійно-концептуальне бачення. *Вісник Книжкової палати*. 2009. № 4. С. 48-51.
2. Бандурка О. М., Ковальська В. В., Литвинов О. М. Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції»: наук.-практ. коментар. Харків: НвкАНова, 2012. 224 с.
3. Боголепова А. В. Сутність, основні принципи, форми та функції антикорупційної політики держави. *Державне будівництво*. 2024. № 1 (35). С. 335-343. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2024-1-25>
4. Буханевич А. І. Забезпечення принципів відкритості та прозорості при налагодженні діалогу між владою та громадськістю. *Державне управління: удосконалення та розвиток: електронний журнал*. 2010. № 3. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=133>
5. Ганьба О. Державна антикорупційна політика: поняття, сутність та загальні ознаки. *Публічне право*. 2021. № 4 (44). С. 88-95. DOI 10.32782/2306-9082/2021-44-10
6. Гвоздецький В. Д. Організаційно-правові засади запобігання і протидії корупції в Україні: монографія. Київ: МП «Леся», 2011. 592 с.
7. Гудима Н. В. Норми-стимули у функціонуванні та розвитку принципів відкритості і прозорості в діяльності органів державного управління. *Часопис «Університетські наукові записки»*. 2007. №4. С. 445-452.
8. Дем'янчук В. А. Сучасні методологічні підходи до визначення поняття та юридичного змісту антикорупційної політики. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. № 6. С. 88-91.

9. Заброра Д. Г. Взаємодія суб'єктів боротьби з корупцією (адміністративно-правовий аспект): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2005. 233 с.
10. Заброра Д. Г. Державна антикорупційна політика в Україні: теорія, правова основа, інституалізація : монографія. Сімферополь: КРП «Кримнавчпеддержвидав». 2013. 368 с.
11. Заброра Д. Г. Окремі питання системи принципів державної антикорупційної політики в Україні. *Вісник Академії митної служби України. Сер.: Право*. 2011. № 2. С. 38-43.
12. Зубкова Л. А. Сучасний стан і проблеми запобігання корупції в Україні. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2017. № 3 (104). С. 32-35.
13. Кравченко С. О. Підходи до розуміння антикорупційної політики в публічному управлінні. *Вчені записки ТНУ ім. В.І. Вернадського*. 2018. № 2. С. 28-33.
14. Лагода О. С. Адміністративна процедура: теорія і практика застосування : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Ірпінь, 2007. 21 с.
15. Мельник М. І. Корупція – корозія влади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії) : монографія. Київ : Юридична думка. 2004. 400 с.
16. Новак А. М. Теоретико-методологічні засади формування базових принципів національної антикорупційної політики: постановка наукового завдання. *Теорія та історія державного управління*. 2018. № 4. С. 15-19.
17. Овчар І. В. Форми і методи забезпечення антикорупційної політики України (на прикладі діяльності Державного комітету архівів України). *Архіви України*. 2010. № 5. С. 62-71.
18. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. Відомості Верховної Ради. 2016. № 4. ст.43.
19. Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки: Закон України; Стратегія від 20.06.2022 № 2322-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text>
20. Скулиш Є. Д. Антикорупційна політика держави та її вплив на розвиток суспільства. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2011. № 2. С. 22-28.
21. Тимошенко Н. Співвідношення принципів відкритості та прозорості в діяльності органів місцевого самоврядування: «сіамські близнюки» чи узгоджена пара? *Ефективність державного управління: зб. наук. праць*. 2015. Вип. 44. С. 125-131.
22. Ткаченко О. В. Адміністративно-правові засади протидії корупції в органах внутрішніх справ : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2008. 20 с.
23. Фесенко Т. Принципи формування та реалізації державної антикорупційної політики України. *Адміністративне право і процес*. 2020. № 3. С. 180-184. DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.3.30>
24. Хабарова Т. В. Адміністративно-процесуальні засади запобігання корупції в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2017. 216 с.
25. Юрченко А. В. Рада громадського контролю національного антикорупційного бюро України як форма участі громадськості в боротьбі з в Україні. *Регіональні студії*. 2019. № 19. С. 64-69.

Стаття надійшла до редакції 20.04.2025

Стаття рекомендована до друку 27.05.2025

T.V. KHABAROVA

PhD (Law), Senior Lecturer

of the Department state and legal disciplines Faculty of Law

E-mail: e-mail: t.khabarova27@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8830-4508>

V.N. Karazin Kharkov National University

Kharkiv, 61022, Svobody square, 4

PRINCIPLES OF IMPLEMENTATION OF THE STATE ANTI-CORRUPTION POLICY OF UKRAINE

ANNOTATION. *Introduction.* The article examines the legal foundations of the implementation of state anti-corruption policy as one of the prerequisites for reducing the level of corruption.

Summary of the main results of the study. The author substantiates the importance of clarifying the system and role of the principles of implementing the state anti-corruption policy. The content of the legal principles of implementing the state anti-corruption policy is determined, in particular, as the fundamental principles, guidelines that should be followed in practical activities by subjects of corruption prevention, in order to eliminate the prerequisites, fact and consequences of corruption. Attention is focused on the fact that the principles of implementing the anti-corruption policy should not be perceived purely as a "theoretical basis", they directly have the meaning of legal requirements that are mandatory for implementation and compliance. In general, the position is expressed that the principles of implementing the anti-corruption policy should be recognized as guidelines that deter subjects of corruption prevention from violating the law during the implementation of anti-corruption policy measures.

Conclusion. Priority principles for the implementation of state anti-corruption policy should be recognized as those whose content is aimed at creating awareness of the need for lawful behavior. The main principles for the imple-

mentation of anti-corruption policy are proposed to include: the principle of legality, the principles of openness and transparency, the principle of public participation in the implementation of anti-corruption measures, as well as the principle of integrity.

KEY WORDS: *principles of corruption prevention, anti-corruption policy, legal foundations of anti-corruption policy.*

REFERENCES

1. Andriychuk T. (2009). The principle of transparency of communication of state authorities with the population: a conceptual vision. Bulletin of the Book Chamber. No. 4. P. 48-51. (In Ukrainian)
2. Bandurka O. M., Kovalska V. V., Lytvynov O. M. (2012). The Law of Ukraine "On Ambush Prevention and Counteraction of Corruption": Scientific and Practical Commentary. Kharkiv: NvkaNova. 224 p. (In Ukrainian)
3. Bogolyepova A. V. (2024). The Essence, Basic Principles, Forms and Functions of the State's Anti-Corruption Policy. State Construction. No. 1 (35). P. 335-343. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2024-1-25> (In Ukrainian)
4. Bukhanevich A. I. (2010). Ensuring the Principles of Openness and Transparency in Establishing a Dialogue between the Government and the Public. State Administration: Improvement and Development: Electronic Journal. No. 3. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=133> (In Ukrainian)
5. Ganba O. (2021). State anti-corruption policy: concept, essence and general features. Public law. No. 4 (44). P. 88-95. DOI 10.32782/2306-9082/2021-44-10 (In Ukrainian)
6. Hvozdet'skyi V. D. (2011). Organizational and legal principles of preventing and combating corruption in Ukraine: monograph. Kyiv: MP "Lesya". 592 p. (In Ukrainian)
7. Hudyma N. V. (2007). Norms-incentives in the functioning and development of the principles of openness and transparency in the activities of state administration. Journal "University Scientific Notes". No. 4. P. 445-452. (In Ukrainian)
8. Dem'yanchuk V. A. (2016). Modern methodological approaches to defining the concept and legal content of anti-corruption policy. Prykarpattya yuridychiy visnyk. No. 6. P. 88-91. (In Ukrainian)
9. Zabroda D. G. (2005). Interaction of subjects of the fight against corruption (administrative and legal aspect): dissertation ... candidate of law: 12.00.07. Kyiv, 233 p. (In Ukrainian)
10. Zabroda D. G. (2013). State anti-corruption policy in Ukraine: theory, legal basis, institutionalization: monograph. Simferopol, KRP "Publishing house" Krymnavchpedderzhvydav". 368 p. (In Ukrainian)
11. Zabroda D. G. (2011). Some issues of the system of principles of state anti-corruption policy in Ukraine. Bulletin of the Academy of Customs Service of Ukraine. Ser.: Law. No. 2. P. 38-43. (In Ukrainian)
12. Zubkova L. A. (2017). Current state and problems of preventing corruption in Ukraine. Scientific Bulletin of the National Academy of Internal Affairs. No. 3 (104). P. 32-35. (In Ukrainian)
13. Kravchenko S. O. (2018). Approaches to understanding anti-corruption policy in public administration. Academic notes of V. I. Vernadsky TNU. No. 2. P. 28-33. (In Ukrainian)
14. Lagoda O. S. (2007). Administrative procedure: theory and practice of application: author's abstract. dissertation ... candidate of legal sciences: 12.00.07. Irpin, 21 p. (In Ukrainian)
15. Melnyk M. I. (2004). Corruption - corrosion of power (social essence, trends and consequences, counter-measures): monograph. Kyiv, Yurydychna dumka. 400 p. (In Ukrainian)
16. Novak A. M. (2018). Theoretical and methodological principles of forming the basic principles of national anti-corruption policy. *Theory and history of public administration*. No. 4. P. 15-19. (In Ukrainian)
17. Ovchar I. V. (2010). Forms and methods of ensuring anti-corruption policy of Ukraine (on the example of the activities of the State Committee of Archives of Ukraine). Archives of Ukraine. No. 5. P. 62-71. (In Ukrainian)
18. On civil service (2016): Law of Ukraine dated 10.12.2015 No. 889-VIII. Bulletin of the Verkhovna Rada. No. 4. p. 43. (In Ukrainian)
19. On the principles of state anti-corruption policy for 2021-2025 (2022) : Law of Ukraine; Strategy dated 06.20.2022 No. 2322-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text> (In Ukrainian)
20. Skulish E. D. (2011). Anti-corruption policy of the state and its impact on the development of society. Bulletin of the National Academy of the Prosecutor's Office of Ukraine. No. 2. P. 22-28. (In Ukrainian)
21. Tymoshenko N. (2015). The correlation between the principles of openness and transparency in the activities of local government bodies: "Siamese twins" or a matched pair? Efficiency of public administration: collection of scientific works. Issue 44. P. 125-131. (In Ukrainian)
22. Tkachenko O. V. (2008). Administrative and legal principles of combating corruption in law enforcement agencies: author's abstract of dissertation ... candidate of legal sciences: 12.00.07. Kyiv, 20 p. (In Ukrainian)
23. Fesenko T. (2020). Principles of formation and implementation of the state anti-corruption policy of Ukraine. Administrative law and process. No. 3. P. 180-184. DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.3.30> (In Ukrainian)
24. Khabarova T. V. (2017). Administrative and procedural principles of preventing corruption in Ukraine: dissertation ... candidate of legal sciences: 12.00.07. Kharkiv, 216 p. (In Ukrainian)
25. Yurchenko A. V. (2019). The Council of Public Control of the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine as a form of public participation in the fight against corruption in Ukraine. Regional Studies. No. 19. P. 64-69. (In Ukrainian).

The article was received by the editors 20.04.2025

The article is recommended for printing 27.05.2025